

dateljsko tehniko ono inteligencijo, kakršno zahteva kompozicija pesmi v modernem smislu besede. Zato smo graškemu skladatelju tem bolj hvaležni za obogatitev označene glasbene vrste; kajti on družji z ozbiljnim tehniškim znanjem ono razumevanje besed, katero se sicer pri skladateljevi izobrazbi samo ob sebi ume, a je nahajamo toli redko pri naših skladateljih. — Nova njegova pesem se začinja po kratki, razburjeni kadenci recitativno, bolešno-mirno, trudno; od besed: »oče so kleli, topli me« dalje se izraz in tempo stopnjujeta, in s široko frazo, polno bolesti (meno mosso) se završuje prvi del pesmi. Pesem ponavlja potem začetne besede z onim obratom, kateri se je Ipavcu posebno posrečil: »al' te je bilo treba al' ne, vendar presrčno ljubim te. Meni nebo odprto se zdi . . .«; menim oni prehod k plemeniti, prisrčni kantileni v h-duru, stopnjevani do končne fraze »vedno bom srčno ljubila te«, ki je ob enem melodiški vrhunec cele pesmi. Pred seboj imamo torej do cela izkomponirano pesem, v kateri rasteta oblika in pa melodiška fraza, kakor je edino pravilno, naravnost iz besede. Spremljevanje na klavir podpira direktno pevski glas, ne ponižuje se pa nikjer na nivo pri nas posebno priljubljenih šablon. V celoti je torej pesem zelo dovršena ter za pevca, mislim, dokaj ugodna, ker je umevna tudi širšemu občinstvu. Majhen pregrešek proti glasbeni sestavi nahajamo ob koncu. Zadnja fraza: »vedno bom srčno ljubila te« ne zahteva samo dveh, temveč štiri takte. Ta napaka se pa odstrani lahko z izdatnim razširjenjem tempa v predzadnjem in posebno v zadnjem taktu, to je z dvakrat počasnejšim izvajanjem.

Skladbo je izdal in založil skladatelj sam. Dobiva se pri njem v Gradcu, Carl-Ludwigring št. 4. (Cena 1 krona, s pošto 1 krona 10 vin.).

K. Hoffmeister.

Najnovejše kiparsko delo Alojzija Gangla. Cesarski svetnik g. Ivan Murnik je dal postaviti svoji nepozabni soprogi na ljubljanskem pokopališču prekrasen spomenik od črnega granolita, katerega pročelno streho podpirata dva porfirna stebra. Med le-tema je v ozadno steno vzdana visoka ploskvorezba (haute-relief) od kararskega mramorja, katero je izumil ter izklesal g. Alojzij Gangl. Omenjena vzvišenina je $1\frac{1}{2}$ m visoka in 80 cm široka, zgoraj v lok prikrojena ter konkavno izdolbena. Na tej najnovejši svoji ploskvorezbi nam je umetnik predočil duhovito zasnovano apoteozo »slovenske žene«, kakor so nazivali Marijo Murnikovo nekrologi ob nje prerani smrti.

Na sredini slikovitega prizora, ki se kaj perspektivno odpira v bleščeči svoji beloti v črnem granolitnem okviru, liki tolažilni razgled skozi groba temna vrata na oni svet — stoji kamenita rakev; njej ob vzglavju se dviga nagrobni spomenik, preko katerega se nagiblje beka s košatimi vejami. Tu v desnem kotu ob rakvi stoji plešoglav slepec, naslanjaje se na grčavo palico, ter zre, v otožna čuvstva utopljen, na rakev svoje milosrčne dobrotnice. Glava tega starca je jako plastiški modelovana; po nagubanem čelu so mu urezani bridki spomini mukepolnega njegovega življenja, katerega dolgo dobo oznanjajo lasje, sipajoči se mu v redkih kodrih iznad upognjenega tilnika po ramah. Dolga, valovita brada, genijalno v vrtnice zasukana, mu pokriva široke prsi, plapolaje z desne plati navzdol preko levega plaščevega rokava. Ogrnjen je bedni mož z mnogogubnim plaščem, preko katerega ima obešeno beraško svojo torbo.

Starcu na levo proti sredini kleči mlada sirota, sklonjena nad stopnjicami ob rakvi, z molkom v rokah. Vsa njena dekliška podoba izraža kaj zgovorno prebridko žalost radi izgube krušne matere svoje.

Na levi strani rakve, nekoliko višje, plava ženski genij s širokimi, navzdol povešenimi perotmi, pokladaje z levico na rakev uvekovečene dobrotnice lovorjev venec, dočim z desnico kaže v nebeške višave, kjer blagotvorna pokojnica zdaj uživa plačilo za svoja pozemeljska dobra dela. Ta genij je izdelan v slikoviti, vprav dramatični postavi, ki je, dasi v mehkih obrisih, silno živahno uprizorjena. Bela halja ji objema deviško, pravilno proizvedeno telo, ki se plastiški dviga pod nje lahnimi gubami. Preko dolnje obleke ji bujno plapola grobni plašč, nabran v umetniške draperije, a pod nogami se ji razgrinja v slikovito nagubane konce. Glava, zlasti obličje genija je prikrojeno v klasičnem ovalu; nad čelom se mu vijejo bujni, po sredini razčesani lasje. Sploh je vsa ta podoba modelovana tako naravno mehko in povsem neprisiljeno, zlasti kar se dostaje anatomije in plastike ter umetniški harmonizovanega telesa, da je pravi estetiški užitek motriti to etersko prikazen z rajskih livad!

Pod genijem, dolí v levem kotu, pred rakvijo stoji vitka žara, ovita z belim prtom, ki se opleta okolo nje, nabran v slikovite vozle. Nad skupino pa, v perspektivnem ozadju, plavajo v ravnih potezah počrez lahno nako-pičeni oblaki, ki dajejo vsej tej apoteozi nekak blažilen, sladkomiren izraz. —

S tem najnovejšim svojim umotvorom si je dični naš umetnik še bolj proslavil sloveče svoje ime!

Gospodu ces. svetniku Ivanu Murniku pa smo prav iz srca hvaležni, da nam je s tem dragocenim spomenikom okrasil v umetniškem obziru vprav puščobno pokopališče ljubljansko. Slava mu! *V. H—z.*

Iz naroda i o narodu Pod tem naslovom bode izdajal srbski pisatelj Luka Grčić Bjelokosić najraznovrstnejše narodno blago, katero je deset let nabiral po gornji Hercegovini. Prva knjiga se že tiska (s cirilico). Obsegala bode 15 pol, a stala samo 80 krajc. Naročnino treba poslati do 10. julija t. l.: Prvoj srp. knjižari i štampariji V. M. Radovića u Mostaru. Imenitnemu delu želimo prav veliko uspeha.

Brizinski spomeniki. Učeni in marljivi slavist dr. V. Vondrák je zopet izdal novo razpravo: »Frisinské památky, jich vznik a význam v slovanském písemnictví«, katero je oskrbela češka akademija znanosti v Pragi. Razprava sama obseza 51 strani velike izdaje; potem je transkripcija spomenikov (str. 52.—61.), priloge (str. 62.—67.), indeks besed v spomenikih (68.—78.), popravki in dodatki (79. - 80.) in register imen. Na koncu je pridejanih devet faksimilovanih tabel o spomenikih, kar povečuje še posebno vrednost Vondrákove izdaje. Ker so dragoceni brizinski odlomki baš za Slovence važni spomeniki, ker so velikega pomena i glede na jezik i glede na razvitek najstarejšega cerkvenega slovstva, in ker so zaključki Vondrákovi o domovini in postanku teh spomenikov jako zanimivi: zato priobčimo v kateri bodoči številki daljše priobčilo o tej izdaji.

Fr. V.

